

22.01.2020

Nr. 07-4/37

La Nr.

din

Domnului Fiodor MORARI
Director interimar al Penitenciarului Nr.13 Chișinău

AVIZ

în temeiul art. 24 din Legea nr. 52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

Avocatului Poporului (Ombudsmanului) îi revine sarcina de asigurare a respectării drepturilor și libertăților omului de către autoritățile de toate nivelurile. Activitatea sa contribuie la apărarea drepturilor și libertăților omului inclusiv prin monitorizarea respectării drepturilor fundamentale ale omului în locurile care asigură detenția persoanelor, având dreptul de a înainta recomandări de ameliorare a comportamentului față de persoanele private de libertate, a îmbunătățirii condițiilor de detenție.

O deosebită îngrijorare pentru Avocatul Poporului o reprezintă situația din instituțiile de detenție din republică, în special în ceea ce ține de asigurarea unor condiții adecvate de detenție în Penitenciarul nr.13 Chișinău.

La data de 15.01.2020, în adresa Avocatului Poporului a parvenit cererea cet. XXX XXX¹, în care se deplânge decizia autorităților de a-l plasa în detenție, în Penitenciarul nr.13 Chișinău. În opinia cet. XXX XXX, decizia autorităților ar fi trebuit să fie alta în contextul în care CtEDO s-a expus în repetate rânduri în privința condițiilor de detenție din Penitenciarul dat, ca fiind inumane și degradante și cad sub incidența art.3 CEDO. Astfel, cet. XXX XXX consideră că prin plasarea sa în detenție în acest penitenciar este expus direct torturii, tratamentelor inumane și degradante din cauza condițiilor de detenție.

Astfel, pentru elucidarea situației reale de lucruri, având mandatul Avocatului Poporului, la data de 17.01.2020 angajații Oficiului Avocatului Poporului, au efectuat o vizită de documentare în Penitenciarul nr.13 Chișinău.

În cadrul vizitei, s-a discutat cu XXX XX și s-au verificat condițiile de detenție din celula nr. XXX al Blocului nr. X de detenție, în care se deținea cet. XXX XXX.

La intrare în celulă, s-a stabilit că grupul sanitar este deschis generând miros neplăcut și geamul din celulă era deschis. În timpul discuției cet. XXX XXX a indicat asupra necesității de igienă personală prin asigurarea la duș mai des decât o dată pe săptămână. La fel, a menționat că atunci când e liniște, de la grupul sanitar din celulă se aud căzând picături de apă, care creează disconfort. În această privință, imediat Vi s-a adus la cunoștință despre cele depistate și

¹ **Atenție!** Documentul conține date cu caracter personal prelucrate în sistemul de evidență nr. 0001694 - 001, înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal www.registru.datepersonale.md. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

s-a recomandat întreprinderea măsurilor necesare în vederea stopării fluxului de apă, iar Dvs. V-ați asumat angajamentul remedierii situației.

Este de menționat faptul, că celula era dotată cu două becuri în vederea asigurării iluminării artificiale, paturi supraetajate noi, masă, lighean, mătură, etc., iar geamul era de termopan, recent schimbat.

La întrebarea de concretizare în privința necesității menținerii geamului deschis, cet. XXX XXX a explicat că din cauza mirosului neplăcut și insuportabil este nevoit a sta cu geamul deschis în permanență, inclusiv noaptea.

În cadrul discuției, cet. XXX XX a menționat, că nu are pretenții față de comportamentul angajaților penitenciarului, concretizând că aceștia sunt amabili și receptivi la necesitățile sale. La fel, a susținut că acceptă minimul pe care administrația penitenciarului este în stare a-l oferi pe parcursul aflării sale în acest penitenciar.

Astfel, problema implementării unui sistem de ventilare a spațiilor locative din Penitenciarul nr.13 Chișinău este actuală și necesită a fi luată în calcul atât la asigurarea condițiilor minime de detenție a persoanelor, condițiilor optime de muncă ale angajaților, precum și la longevitatea reparațiilor capitale, care se petrec în acest penitenciar.

Îngrijorarea Ombusmanului vine în contextul în care, persoanele din custodia statului, inclusiv angajații nu au posibilitate de a beneficia de aer curat/proaspăt și sunt impuse de situație a se expune la frig și curenți de aer, mai ales în perioada rece a anului, când afară temperatura medie este de circa 0-2 grade celsius sau mai puțin.

Atrag atenția Dvs. că acest fapt poate fi apreciat drept expunere la rele tratamente a persoanelor de către autoritățile care au menirea de a asigura detenția persoanelor, cu respectarea demnității umane.

Menționez, că potrivit Art.169 din Codul de executare, condamnații au ”dreptul la apărarea și respectarea de către instituția sau organul care asigură executarea pedepsei a demnității, drepturilor și libertăților pe care le are, inclusiv de a nu fi supus la tortură și nici la pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, precum și, indiferent de consimțământul său, unei experiențe medicale sau științifice care îi pune în pericol viața sau sănătatea, beneficiind, după caz, de măsuri de protecție din partea statului”.

În conformitate cu Recomandarea Comitetului de Miniștri ai Statelor membre, referitoare la Regulile penitenciare europene Rec(2006)2, *spațiile de detenție, în special cele destinate cazării deținuților pe timpul nopții, trebuie să respecte demnitatea umană și intimitatea, și să întrunească standardele minime sanitare și de igienă, ținându-se cont de condițiile climatice și, în special, de suprafața de locuit, volumul de aer, iluminare, sursele de încălzire și ventilație. Lumina artificială trebuie să corespundă standardelor tehnice recunoscute în domeniu².*

Articolul 226 din Codul de executare stipulează că *condamnatului i se asigură posibilitatea de a-și satisface nevoile fiziologice în condiții curate și decente și după necesitate.*

² [http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/prisons/Rec\(2006\)2%20Romanian.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/prisons/Rec(2006)2%20Romanian.pdf)

Totodată, în cel de-al doilea raport general pe care l-a publicat, CPT a insistat asupra faptului că este de o importanță vitală pentru un mediu uman ca deținuții să aibă acces la momentul dorit la toalete curate și să li se asigure unele standarde minime de igienă. La fel de relevant este și faptul de a avea acces regulat la dotările de duș și WC și, ar fi de dorit, spune CPT, ca apa curentă să fie disponibilă în interiorul celulelor³.

În acest context reiterăm, că Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în mai multe cazuri a condamnat Republica Moldova pentru violarea art.3 al CEDO pentru condiții inumane și degradante de detenție în Penitenciarul nr.13 Chișinău, încălcări similare celor atestate în cadrul vizitei. De asemenea, în Rapoartele Comitetului European de Prevenire a Torturii, bazate pe vizitele repetate efectuate în această instituție penitenciară, precum și în avizele cu recomandări ale Ombudsmanului menite de a ameliora condițiile de detenție în acest penitenciar s-a atras atenția că condițiile de detenție pot fi atribuite celor degradante și inumane. Totodată, un număr impunător de cereri/plângeri sunt pendinte la moment în instanțele naționale de judecată împotriva condițiilor de detenție din acest penitenciar, iar o parte din persoanele ce s-au adresat în instanțele de judecată au obținut reduceri semnificative ale termenelor de pedeapsă.

Reieșind din cele expuse, dat fiind faptul că s-a constatat că recomandările anterioare ale Avocatului Poporului nu au fost realizate în deplină măsură, conducându-mă de prevederile art. 24 din Legea cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) nr. 52 din 03.04.2014,

RECOMAND:

1. A întreprinde măsurile care se impun în vederea asigurării ventilării celulei XXX din blocul nr.X al Penitenciarului nr.13 Chișinău, cu evitarea riscului de îmbolnăvire al cet. XXX XXX.
2. A examina în comun cu Administrația Națională a Penitenciarelor elaborarea unui plan de acțiuni, cu stabilirea unor termeni concreți, pentru repararea întregului sistem de ventilare din Penitenciarul nr.13 Chișinău;

Despre rezultatul examinării și a măsurilor întreprinse pe marginea prezentului aviz solicit să fiu informat în termen de 30 zile, în conformitate cu prevederile alin.(3) art.24 din Legea cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) nr.52 din 03.04.2014.

Anexă: imagini foto din celula XXX al Blocului nr.X – pe 1 filă

Cu respect,

Mihail COTOROBAL,
Avocatul Poporului (OMBUDSMANUL)

Executor: Ion Miron

³ <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806ce96b>